

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Petrus & Paulus campus centrum Onze-Lieve-Vrouwecollege middenschool te OOSTENDE

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	35162-126805
Instellingsnummer	126805
Instelling	Petrus & Paulus campus centrum Onze-Lieve-Vrouwecollege middenschool
Directeur	Greta MEES
Adres	Vindictivelaan 9 - 8400 OOSTENDE
Telefoon	059-70.10.22
Fax	059-70.20.37
E-mail	olvo@petrusenpaulus.be
Website	http://www.petrusenpaulus.be
Bestuur van de instelling	VZW Petrus & Paulus
Adres	Vindictivelaan 9 - 8400 OOSTENDE
Scholengemeenschap	SG Ichthus
Adres	Alfons Pieterslaan 21 - 8400 OOSTENDE
CLB	Vrij CLB Oostende - Gistel
Adres	Frère-Orbanstraat 145 - 8400 OOSTENDE
Dagen van het doorlichtingsbezoek	16-03-2015, 17-03-2015, 18-03-2015, 19-03-2015, 20-03-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	20-03-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	08-05-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Marjan MEULEWAETER
Teamleden	Marc D'HOOP, Erwin HUYBREGHTS, Gino MALFAIT, Wouter SCHELFHOUT, Vinciane VANDERHEYDE, Liesbet WAUMANS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	8
3.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/037).....	10
3.1.1.3 Klassieke studiën in 1A in het keuzegedeelte en Latijn in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Latijn (leerplan D/2011/7841/001).....	12
3.1.1.4 Muzikale opvoeding in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/029).....	14
3.1.1.5 Socio-economische initiatie (SEI) en wetenschappelijk werk (WW) in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009).....	16
3.1.1.6 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)	18
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	21
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	22
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	22
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	23
4.1 Leerbegeleiding	23
4.2 Evaluatiepraktijk.....	24
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	28
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	30
6.1 Wat doet de school goed?.....	30
6.2 Wat kan de school verbeteren?	30
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	30
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	31
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	31

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Petrus & Paulus campus centrum Onze-Lieve-Vrouwecollege in Oostende biedt een brede waaier van aso-studierichtingen aan. De laatste jaren kent de school een dalend leerlingenaantal. Om deze dalende trend om te buigen en te rationaliseren herschikt het schoolbestuur via een structuurplan het aanbod van haar scholen in twee campussen. Deze beweging is zich volop aan het voltrekken. De school is dit schooljaar ingebed in de campus centrum en dient als vestigingsplaats voor een aantal studierichtingen van de andere scholen. Het betreft leerjaar 1B en de basisopties Handel, Sociale en technische vorming en Techniek-wetenschappen. Hoe het structuurplan verder zal uitrollen, is onduidelijk en zorgt voor onzekerheid bij de schoolleiding en de personeelsleden.

De meeste leerlingen behalen in het vervolgonderwijs een studiesucces dat lichtjes boven de Vlaamse referentiecijfers ligt. De school biedt naast een aanvulling van het curriculum zoals de mogelijkheid tot extra uren wetenschappen en wiskunde in alle graden, ook een breed aanbod aan algemeen vormende activiteiten. Ze besteedt ruime aandacht aan de communicatie met ouders en leerlingen.

Tijdens de doorlichting werden zowel vakken van de basisvorming als het specifiek gedeelte onderzocht. Het onderzoek wijst uit dat de leerplanrealisatie voor techniek in de eerste graad voldoet. Ook de vakoverschrijdende eindtermen krijgen een voldoende invulling. In een aantal studierichtingen worden de leerplandoelstellingen onvoldoende gerealiseerd, onder meer voor muzikale opvoeding, socio-economische initiatie en wetenschappelijk werk in de eerste graad. Voornaamste reden van de tekorten is het onvoldoende centraal stellen van het leerplan als referentiekader. Naast deze tekorten in de leerplanrealisatie voldoet de school niet aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' ten gevolge van een aantal organisatorische aspecten.

Drie directieleden nemen de beleidsbeslissingen grotendeels in onderling overleg. De verhoogde aandacht en uitbouw van het onderwijskundig beleid worden gehinderd door de versplintering van een aantal beleidsdomeinen (bijvoorbeeld personeels- en financieel beleid los van de andere beleidsdomeinen). Het directieteam, het middenkader en de pedagogische raad vormen de kern van de geordende schoolwerking. De meeste personeelsleden tonen veel inzet en getuigen van een grote schoolbetrokkenheid. Allen dragen bij tot de brede zorg die de school voor haar leerlingen realiseert. De cultuurverschillen binnen het schoolkorps staan vaak een leerplangerichte onderwijsaanpak in de weg.

Vanuit de ervaring van het beleid rond gelijke onderwijskansen heeft de school een goed gestructureerde leerbegeleiding uitgebouwd. Tal van leerondersteunende initiatieven en activiteiten zijn uitgewerkt voor de drie graden. Inspirerende voorbeelden zijn de verkenning van de werkvormen in het basisonderwijs, het project met hoogbegaafde leerlingen en de individuele trajecten voor zittenblijvers in de derde graad. De school benadrukt het belang van de leraar als leerbegeleider en beschouwt leerbegeleiding als een belangrijk onderdeel van het vakkenonderwijs. In de eerste graad is dit sterk ingeburgerd, in de hogere graden krijgt dit een meer leraargebonden invulling die varieert van kwaliteitsvol naar minimaal.

De school heeft de laatste twee schooljaren haar evaluatiepraktijk bijgestuurd zoals de frequentie van de examens, de deliberatiepraktijk en de attituderapporten. De school gebruikt een nieuw rapporteringssysteem. Recentelijk nam ze het initiatief om tijdens een pedagogische werkdag de reflectie over de evaluatiepraktijk binnen de vakgroepen op gang te brengen. De doorlichting toont echter grote kwaliteitsverschillen. In een aantal vakgroepen is een cultuurverandering noodzakelijk, zodat niet alleen kennisdoelen maar ook de toepassing ervan worden bevraagd. Inhoudelijk overleg en leerplanstudie kunnen bijdragen tot de uitbouw van een evaluatiepraktijk die afgestemd is op de leerplannen. De school dient ook de inbreuk op de regelgeving weg te werken door de clausulering in geval van een B-attest in het eerste leerjaar van de eerste graad correct te formuleren.

De school heeft aandacht voor kwaliteitszorg. Zij verzamelt talrijke gegevens en gebruikt ze voor het bepalen van beleidsprioriteiten in het schoolwerkplan. Toch hanteert de school de dataverzameling nog weinig ter verbetering van de onderwijskundige processen tot op het vakniveau.

Op grond van de tekorten in de leerplanrealisatie en het niet voldoen voor de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een beperkt gunstig advies. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat de vastgestelde tekorten in voldoende mate zijn weggewerkt.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	geschiedenis, muzikale opvoeding, techniek	klassieke studiën
Graad 1 Latijn	geschiedenis, muzikale opvoeding, techniek	Latijn
Graad 1 Moderne wetenschappen	geschiedenis, muzikale opvoeding, techniek	socio-economische initiatie, wetenschappelijk werk

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning voldoen.
Doelgerichtheid	De school heeft de overstap naar de nieuwe ordening van de VOET (2010) planmatig aangepakt. De verantwoordelijke volgde daartoe nascholing. De school heeft ook een beroep gedaan op de ondersteuning van de pedagogische begeleiding. Ze heeft alle personeelsleden geïnformeerd over de nieuwe ordening van de VOET en over haar doelstellingen en aanpak voor de implementatie ervan. De schoolvisie op VOET kreeg vorm onder externe (de redenen waarom de overheid de nieuwe VOET invoerde) en interne impulsen. Intern koppelt de school het nastreven van de VOET aan de realisatie van haar pedagogisch project. Ze vindt het haar verantwoordelijkheid om leerlingen voor te bereiden op een actieve deelname aan de maatschappij. Om dit te realiseren, dienen de leerlingen niet enkel kennis te verwerven maar ook breed gevormd te worden. Dit bepaalt in grote mate het belang dat de school hecht aan vakdoorbrekende of vakoverschrijdende vorming. De school wil de VOET-werking in deze visie op alle niveaus integreren. Daartoe hanteert ze een meerjarenplan. In de eerste fase kwam de koppeling aan bod van alle vakoverschrijdende en extramurale activiteiten aan de VOET. Vervolgens gebeurde hetzelfde voor de vakken. In een derde fase kwam leren leren aan bod en momenteel ICT en technisch-technologische vorming. Opvallend is de bottom-up aanpak doorheen heel dit meerjarenplan. De directie stuurt daarin veeleer beperkt aan, en vertrekt vooral vanuit de rijke traditie aan intra- en extra-curriculaire activiteiten, en de algemene schoolorganisatie (zorgwerking, milieu op school, toneel ...). De school heeft als ambitie om elke leerling tijdens zijn schoolcarrière in contact te brengen met alle VOET (waaronder het meest expliciet de contexten). De directie investeert in een draagvlak en continue aandacht voor VOET via de personeelsvergaderingen en pedagogische werkdagen. Op het moment van de doorlichting is de planmatige aanpak van de VOET-werking wat op de achtergrond geraakt omwille van prioriteiten met betrekking tot digitalisering van de communicatie en herstructureringen in onderwijsorganisatie en -aanbod.
Ondersteuning	De organisatiestructuur functioneerde tot voor kort adequaat. De ontwikkeling, opvolging en coördinatie van de VOET-werking lagen voornamelijk bij één hoofdverantwoordelijke, die recentelijk directeur van de eerste graad werd. Enkele graadcoördinatoren leveren ondersteuning op beleidsmatig vlak en voor coördinatie, maar amper in de uitvoering. Als gevolg van een recente herschikking van de functies is op termijn de huidige

verdeling van verantwoordelijkheden moeilijk houdbaar: een herschikking van verantwoordelijkheid voor de VOET-werking dringt zich op.

De directie ondersteunt haar leraren in de VOET-werking via een goed doordacht VOET-formulier. Hierin koppelen zij de vakken en projecten aan alle aspecten van VOET. Het VOET-instrument dat de school gebruikt, inventariseert vervolgens op een analytische wijze de koppelingen tussen projecten/vakken en de relevante VOET.

Doeltreffendheid De wijze waarop de school de VOET organiseert, is geschikt voor een beginnende (expliciete) VOET-werking. Deze organisatiewijze laat echter niet toe om te evolueren naar, zoals de school beoogt, een meer cyclische en planmatige aanpak van VOET vanuit een continu kwaliteitsdenken. Momenteel vraagt de directie enkel sporadisch aan leraren om hun VOET-werking te evalueren en feedback te geven, wat goed opgevolgd wordt. Af en toe reflecteren leraren en/of vakgroepen spontaan en geven zij feedback.

De registratie via het VOET-instrument focust vooral op de kwantitatieve aspecten. De kwalitatieve (inhoudelijke) aspecten registreert de school nog niet digitaal. Ze is zoekende naar een manier om ook deze informatie dynamisch te registreren.

Uit het onderzoek blijken nog enkele hiaten wat betreft de gerichtheid op alle VOET voor alle leerlingengroepen. Tegelijkertijd blijkt dat de leraren soms te bescheiden zijn in de koppelingen tussen vakken/projecten en de nagestreefde eindtermen uit de context(en), stam, leren leren, ICT en technisch-technologische vorming. Dit resulteert in een onvolledige VOET-inventaris. De directie is zich bewust van de hiaten. Ze richt haar beleid op het bijsturen ervan en volledig in kaart brengen van de VOET-werking.

Ontwikkeling Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar vooral op directieniveau. Daarom zijn de breedte en effectiviteit ervan beperkt.

Momenteel stagneert de VOET-werking enigszins. De directie is zich daarvan bewust. Om te kunnen evolueren in haar VOET-werking vindt de directie VOET-professionalisering op lerarenniveau aangewezen. Ook voelt ze aan dat ze een nieuwe en passende wijze voor de organisatie van VOET op beleids- en uitvoeringsniveau organiseert, dient te ontwikkelen. Deze professionalisering, de organisatiewijze en de nog te bepalen toekomstige organisatiestructuur moet en wil ze op elkaar afstemmen, alvorens de school meer integraal kan beginnen werken aan de VOET. De directie heeft daaromtrent ideeën maar nog geen concrete bijsturingsplannen.

Uitvoering De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij alle
Omgeving en duurzame ontwikkeling leerlingen nagestreefd. Het inzicht in de eigen rol in duurzame ontwikkeling streeft de school vooral na via vakoverschrijdende initiatieven. Zo heeft de school een eigen afvalparkje gemaakt en zet ze een project op rond wormen bakken. De klasgroepen van het tweede leerjaar van de tweede graad zullen hiermee in de toekomst plantenmeststoffen maken. Vooral in de vakken van natuurwetenschappelijke aard, maar niet uitsluitend daarin, streven de leraren het inzicht in duurzame ontwikkeling en de rol van natuur en landschap na. Ze organiseren onder meer excursies aardrijkskunde en stadsnatuur, biotoopstudies en exploratietochten.

Socioculturele samenleving De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij alle leerlingen nagestreefd.

De eindtermen inzake dynamiek, verschillen en samenhang tussen individuen en groepen kadert de school in de bredere aandacht voor relationele vorming en sociale vaardigheden, waaronder ook de aanpak van pestproblematiek. Ze ontwikkelde daartoe in alle graden projecten, met in de tweede graad een zwaartepunt met een project rond leefsleutels. Ook heeft ze hierbij aandacht voor hedendaagse evoluties zoals cyberpesten. De school denkt binnen dit cluster kritisch na over de doelgerichtheid en het beklijven bij de leerlingen van de verschillende initiatieven en werkt aan verbeteringen.

Het cluster herinneringseducatie wordt behartigd via verschillende vak- en schoolgebonden extramurale activiteiten rond dit thema.

De leraren behartigen de eindtermen over kunst en cultuur binnen verschillende vakken en in vakoverschrijdende projecten. Ook organiseert de school zelf verschillende initiatieven die hiertoe bijdragen. Hiervan lijstte ze de dekking echter nog niet volledig op.

3.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/037)

Voldoet

De leerplandoelstellingen zijn duidelijk herkenbaar in de studie van de historische samenlevingen. De afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelstellingen is niet optimaal in de examens, maar voldoet wel voor het geheel van de evaluatiepraktijk. De meeste leerlingen halen voldoende tot behoorlijke studieresultaten.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

In het eerste leerjaar maken de leerlingen doelgericht kennis met het historisch referentiekader en met de basiselementen van het 'werken met bronnen'. In de studie van de historische samenlevingen komen de meest kenmerkende feiten en ontwikkelingen uit de verschillende domeinen van de socialiteit voldoende aan bod. Er is echter geen optimale bewaking van de jaarplanvordering, waardoor enkele thema's op het einde van het schooljaar snel en minder grondig bestudeerd worden. Positief is dat er in de studie van de klassieke oudheid enkele geïntegreerde benaderingen van de Griekse, Romeinse en Keltische samenleving voorkomen. De opbouw van het begrippenkader verloopt geïntegreerd. De leerlingen leren de feiten en ontwikkelingen voldoende situeren in tijd, ruimte en socialiteit.

In het onderwijsproces staat het beschrijvende en verklarende niveau van het historisch denken centraal. Inzichtelijke benaderingen via duiding van verbanden, wisselwerking en ontwikkelingen en via actualisering komen geregeld voor. Daarmee zitten de leerplandoelstellingen 'de mens en de samenleving' voldoende tot behoorlijk in de leerinhouden vervat.

Frequente verwerkingsopdrachten in het leerwerkboek en aanvullende analyse van illustraties en bronnen brengen de leerlingen tot vaardigheden om informatie uit bronnen te halen en tot leerinhouden te verwerken. Daarin zitten ook enkele toepassingen van historische kritiek vervat. De bronnenverwerking gebeurt overwegend centraal aangestuurd door de leraar. Actieve werkvormen met zelfstandig historisch speur- en denkwerk krijgen recentelijk wel meer aandacht. In sommige zelfstandige analyse- en verwerkingsopdrachten is de afstemming op de leerplandoelstellingen 'werken met bronnen' niet optimaal. De opdrachten bevatten te weinig concrete toepassingen van historische methode of kritiek (zie leerplan, rubriek 'werken met bronnen', 6 - 10).

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen geschiedenis vinden plaats in een rijk geïllustreerd vaklokaal, dat ook met computer en dataprojectie is uitgerust. De illustraties en de dataprojectie worden permanent ingezet voor visualisering, centraal aangestuurde bronnenanalyse en ondersteuning bij het invullen van het leerwerkboek. De leerlingen zoeken daarnaast ook geregeld informatie op in een historische atlas of in allerlei documentatie. De integratie van ICT voor zoek-, verwerkings- en presentatieopdrachten blijft daarentegen beperkt tot enkele toepassingen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en examens. Het dagelijks werk bestaat uit herhalingstoetsen en taken. De resultaten van enkele grotere zelfstandige opdrachten worden als onderdeel 'vaardigheden' verrekend in de examenpunten. In de evaluatiepraktijk is een evolutie merkbaar naar meer taxonomisch evenwicht met opwaardering van de historische vaardigheden. Die worden hoofdzakelijk geëvalueerd via oefeningen op basis van het leerwerkboek en via enkele zelfstandige zoek- en verwerkingsopdrachten. In deze laatste is de afstemming van de vraagstelling en de beoordelingscriteria op de leerplandoelstellingen 'werken met bronnen' niet optimaal. In de opdrachten komen toepassingen van historische methode te weinig uitgesproken aan bod (zie leerplan, rubriek 'werken met bronnen', 6 - 10). In de herhalingstoetsen en examens overwegen kennis- en inzichtvragen. Die zijn representatief voor de behandelde leerstof, inhoudelijk relevant en voldoende afgestemd op de kennisgerichte leerplandoelstellingen. De examens zijn ordelijk samengesteld; de instructietaal en de puntenverdeling zijn voldoende duidelijk. Enkel de kwaliteit van de gefotokopieerde kaarten en de beeldbronnen laat soms te wensen over. De vragen in verband met historische vaardigheden zijn beperkt. Ze evalueren het situeren in tijd, ruimte en socialiteit en het bespreken van bronnen. De vraagstelling bij de bronnen is niet volledig op de leerplandoelstellingen 'werken met bronnen' afgestemd. Toepassingen van historische kritiek komen te weinig voor. In sommige vragen zijn de bronnen er enkel als herkenningpunt en moeten de leerlingen de bron niet analyseren om de bijhorende kennisvragen te kunnen beantwoorden. De meeste leerlingen halen voldoende tot behoorlijke studieresultaten. Ze bereiken in voldoende mate de beoogde doelstellingen. Wie een onvoldoende haalt voor geschiedenis, scoort vaak ook onvoldoende voor andere vakken.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Een ordelijk klasmanagement en een overwegend centraal aangestuurd onderwijs- en leerproces geven structuur aan het leren leren van de leerlingen. De studiehouding, -planning en -methode worden voldoende aangestuurd en opgevolgd. Activerende werkvormen komen in mindere mate voor, maar krijgen recentelijk wel meer aandacht. De opdrachten zijn vooral gericht op informatieverwerving en -verwerking. De leerlingen krijgen voldoende informatie over wat ze moeten kennen en kunnen. Er is feedback op evaluatie en leerprestaties. Remediëring gebeurt geïntegreerd in het onderwijs- en leerproces (onder andere via frequentere toetsing voor leerlingen met zwakke resultaten). Voor leerlingen met specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vakniveau aan bij die op schoolniveau.

Deskundigheidsbevordering	De vakgroep werkt tweeledig, enerzijds apart voor de eerste graad en voor de tweede en derde graad, anderzijds samen voor de verticale samenhang in de drie graden. De vakgroep staat open voor kwaliteitsverbetering en professionalisering. De leraren zijn heel vakbetrokken en volgen geregeld vakgerichte nascholing. Mede onder impuls van de pedagogische begeleiding is er sinds vorig schooljaar meer inhoudelijke diepgang gekomen in de samenwerking rond de integratie van historische vaardigheden en de afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen.
<i>Overleg</i>	
<i>Vorming</i>	

3.1.1.3 Klassieke studiën in 1A in het keuzegedeelte en Latijn in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Latijn (leerplan D/2011/7841/001)

Voldoet

De leerplandoelen worden in voldoende mate bereikt. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod	In de eerste graad worden de leerinhouden taal gerealiseerd. Nieuwe leerstof grammatica wordt overwegend vanuit tekstverband aangebracht en verder met de leerlingen op basis van hun voorkennis geïnduceerd. In een aantal gevallen vertrekt men vanuit het Nederlands, wanneer de leerlingen het grammaticale fenomeen nog niet kennen. Er zijn afspraken gemaakt met de vakgroep Nederlands, onder meer over terminologie en de behandeling van grammaticale items, maar het blijkt voor beide vakgroepen niet eenvoudig om deze afspraken consequent te hanteren. In tegenstelling tot het inductief aanbrengen van de leerinhouden grammatica zijn de grammaticale schema's voor de leerlingen vaak zeer theoretisch. Het inoefenen en verwerken van de morfologische items gebeuren nog grotendeels buiten zins- en tekstverband. Syntactische fenomenen komen uiteraard in zinsverband aan bod, en dit in groeiende mate in samenhangend tekstverband. De aanpak vanuit het valentieperspectief gebeurt in het eerste leerjaar nog weinig expliciet, maar in het tweede leerjaar wordt het grammaticale kader verder uitgewerkt. De leerplandoelen voor de initiatie Grieks worden degelijk gerealiseerd. Het verwerven van het vocabularium staat zeer centraal, met een dagelijkse toets. In het aanbrengen van het vocabularium is er aandacht voor systematiek, het grondwoord, de contextuele betekenis van woorden en het voortleven in moderne talen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Lectuur komt in voldoende mate aan bod. De hoeveelheid gelezen tekst voldoet globaal, maar niet alle teksten uit het aanbod worden gelezen. De leraren hebben wel een overwogen selectie gemaakt om de aansluiting met de leerplancomponenten taal en cultuur te waarborgen. De teksten worden bovendien aangevuld met het samenhangende en contextgebonden oefenmateriaal. Er is voor de eerste graad en ook niet voor het zesjarige curriculum een lectuurmethode uitgewerkt. De leraren hanteren de lineaire leesstrategie, maar ze is niet geëxpliciteerd en ze wordt niet als leerinhoud en systematiek aan de leerlingen aangeleerd. Verder krijgt het lezen nog niet de centrale plaats in de lessen Latijn en wordt lectuur nog onvoldoende benut als middel voor taal oefening en taalverwerving.

De lectuur wordt degelijk ondersteund door cultuur. Er komen voldoende thema's aan bod. Er zijn ook opdrachten voor zelfstandige verwerking op basis van beeldmateriaal en met aandacht voor de tijdlijn en kaartlezen. In het tweede leerjaar vult een extramurale themadag de lessen cultuur zinvol en gevarieerd aan.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

In de evaluatie is er een zeer groot verschil tussen de dagelijkse, en dus zeer frequente toetsen over grammatica en vocabularium, vooral gericht op kennis en reproductie en de grotere repetitietoetsen en examens. Daarin komen de verschillende leerplancomponenten evenwichtiger aan bod. Het gewicht van de vocabulariumtoetsen wordt wel gereduceerd tot maximum 30 % van het puntentotaal voor dagelijks werk. De repetitietoetsen en de examens zijn op elkaar afgestemd. Net zoals tijdens de verwerking in de lessen worden morfologische gegevens buiten zinsverband bevraagd. Syntaxis wordt in groeiende mate in samenhangende zinnen getoetst. Lectuur en cultuur komen enkel aan bod in de grote toetsen en de examens. Voor lectuur is er hoofdzakelijk aandacht voor grammaticale verklaringen en vertaling. De bevraging is nog niet systematisch gericht op tekstbegrip en –inhoud. Voor het toetsen van leesvaardigheid krijgen de leerlingen tijdens de lessen geregeld oefeningen en opdrachten voor zelfstandige vertaling, vaak als groepswork, maar deze maken geen deel uit van de evaluatie dagelijks werk. Er zijn geen systematische toetsen over leesvaardigheid, zoals ze wel worden voorgelegd op de examens. Op deze manier komen de evaluatieprincipes uit het leerplan, met name representativiteit, herkenbaarheid en validiteit enigszins in het gedrang.

De leerlingenresultaten variëren van (zeer) goed tot zwak. In het jaartotaal is er een beperkt aantal onvoldoendes. Leerlingen met een zwak, maar nog net voldoende resultaat krijgen een sterk advies voor een studiekeuze zonder Latijn, maar dat advies wordt niet steeds opgevolgd.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

In de lessen heerst een aangenaam leerklimaat. De leerlingen zijn globaal voldoende actief tijdens de lessen. Er is bij de leraren een grote zorg voor de studie-inzet en de motivatie van de leerlingen. Daarvoor legt ze vooral – en te veel – de nadruk op de dagelijkse studie van het vocabularium, terwijl de vorderingen in leesvaardigheid minder aandacht krijgen. Tijdens groepsopdrachten worden het tempo en de taakafbakening onvoldoende bewaakt, zodat het rendement van dergelijke oefeningen veeleer beperkt is. Bij leesopdrachten blijkt duidelijk dat de leerlingen een systematische aanpak missen en nood hebben aan een planmatige leesstrategie.

Preventief zijn er afspraken, studietips en leerstofoverzichten en de leerlingen weten voldoende wat ze moeten kennen en kunnen voor de toetsen en de examens. Op het digitale leerplatform wordt les- en oefenmateriaal (met correctiesleutel) gepost. Curatief wordt voor de leerlingen van het tweede leerjaar wekelijks een avondstudie onder begeleiding van een vakleraar Latijn ingericht. Leerlingen kunnen daar terecht voor extra begeleiding, en dit op eigen vraag of op vraag van de ouders en na doorverwijzing van de vakleraar of de klassenraad.

Uitrusting

*Leermiddelen
ICT
Inzet uitrusting*

Globaal stelt de school voldoende leermiddelen ter beschikking, met onder meer vaktijdschriften, beeldmateriaal en een bordboek. In nagenoeg elk leslokaal zijn een pc, een beamer en een beeld- of projectiescherm voorhanden. De beeldschermen zijn soms wel klein. Het klassikaal werken in het openleercentrum blijft beperkt. Het gebruik van het digitaal leer- en communicatieplatform groeit geleidelijk. Recentelijk zijn per lesgroep vakmappen aangemaakt voor het uitwisselen van les- en oefenmateriaal.

Deskundigheidsbevordering Op schoolniveau sluiten de leraren van de eerste graad aan bij de vakgroep Latijn. Er zijn onder meer afspraken over de leerstof, de evaluatie en de extra activiteiten. Er is evenwel nood aan een grondige leerplanstudie voor het uitwerken van leerlijnen en een lectuurmethode.

*Overleg
Vorming*

De professionalisering binnen de vakgroep is veeleer leraargebonden en varieert van zeer frequente tot beperkte nascholingsactiviteiten. In het kader van het valentieperspectief in de nieuwe leerplannen hebben slechts enkele leraren de nascholing gevolgd. Er was wel aandacht voor de multiplicatie van de globale aanpak, maar minder van het degelijk uitgewerkte les- en oefenmateriaal.

3.1.1.4 Muzikale opvoeding in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/029)

Voldoet niet

De evaluatiepraktijk is in een ruim aantal lesgroepen niet valide. Deze vaststelling geeft aanleiding tot het voldoet niet voor muzikale opvoeding in de eerste graad A-stroom.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leerplanrealisatie vertoont grote leraargebonden verschillen. Zo is bij een klein aantal lesgroepen het aantal lestijden per schooljaar voldoende. Voor een ruim aantal lesgroepen is omwille van veel lesuitval het aantal lestijden per schooljaar te beperkt. Deze vaststelling blijkt uit nazicht van de planningsdocumenten en de evaluatiedocumenten. Deze te beperkte onderwijstijd resulteert voor de betrokken lesgroepen in een onvolledig en onevenwichtig onderwijsaanbod met een weinig samenhangende leerplanrealisatie als gevolg.

De planningsdocumenten bieden vooral een registratie van de aangeboden leerdoelen en leerinhouden. Ze worden vooralsnog weinig ingezet als werkinstrumenten die de concrete planning van de leerplanrealisatie tijdens het schooljaar ondersteunen, bewaken en bijsturen indien nodig. Een meer adequaat gebruik van de planningsdocumenten zou in voorkomend geval de te beperkte onderwijstijd in kaart hebben gebracht.

Binnen de muziekpraxis is het zingen te beperkt uitgewerkt, zowel naar het aantal liederen als naar variatie binnen het liedrepertoire. Het zingen is onvoldoende verankerd in een goed uitgebalanceerde leerlijn voor de eerste graad. Het inzingen en de stemopwarming gebeurt te weinig. De ruime vocale mogelijkheden van de leerlingen die uit de lesobservaties blijken, worden te weinig benut. Onder meer door het gemis aan studie en voorbereiding ontbreekt de groeilijn inzake ademhaling, houding, uitspraak, ritmische uitvoering, intonatie, tessituur en muzikaliteit. Een aantal van deze criteria worden wel gebruikt bij het evalueren van de muziekpraxis, maar komen in het onderwijsleerproces niet systematisch aan bod.

Het instrumentaal musiceren gebeurt volgens de geest van het leerplan, d.w.z. in een gemengde en flexibele instrumentatie. Er wordt gewerkt aan de verdere uitbouw van een interessante combinatie van akoestische, elektrische en digitale instrumenten. Deze verdere uitbouw is positief en onderwerp van gesprek tussen de vakgroep en de schoolleiding. Het verdient aanbeveling om bij het instrumentaal musiceren het talent van de leerlingen die ook muzikles volgen in het deeltijds kunstonderwijs sterker in te zetten.

Het muziekbeluisteren wordt leerplangericht ingevuld, dit betekent vanuit de vooropgestelde genrevrije benadering. De luister- en kijkfragmenten zijn representatief en doordacht voor wat de duur betreft. Ook de technische kwaliteit bij de klank- en beeldproductie is goed.

Het spreken over muziek, als realisatie van de leerplandoelstellingen die sleutelen aan het verwoorden van de persoonlijke ervaringen bij het omgaan met

muziek, is voldoende opgenomen in het onderwijsleerproces.

Het behandelen van de leerplandoelstellingen met focus op het creatief proces bij het improviseren en ontwerpen van muziek vertoont aanzienlijke leraargebonden verschillen, zowel naar de invulling als naar de geïnvesteerde onderwijstijd.

Het gebruik van media om de omgang met muziek te verfijnen (leerdoel 4.3) is behoorlijk geïmplementeerd. De inventiviteit en de creativiteit bij het inzetten van de digitale middelen etaleert grote leraargebonden verschillen.

Het lesmateriaal rond gehoorschade is zinvol uitgewerkt en past binnen het leerdomein 3 van het leerplan, namelijk 'De leerling en zijn omgang met muziek in relatie tot de wereld'. Evenzeer sluit dit aan bij de gezondheidseducatie en de vakoverschrijdende vorming op schoolniveau.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk vertrekt qua organisatie vanuit afspraken op schoolniveau waarbij de keuze voor permanente evaluatie zinvol is. De puntenverdeling is behoorlijk. De weging is het resultaat van afspraken binnen de vakgroep en overleg met de schoolleiding. Het evalueren van de muziekpraxis gebeurt aan de hand van een beheersbaar aantal evaluatiecriteria. Deze criteria zijn zinvol. Ze kunnen echter nog uitdrukkelijker deel uitmaken van het eigenlijke leerproces. Het schriftelijk evalueren vertrekt algemeen te weinig vanuit klinkende muziek. Voorts zijn de leraargebonden verschillen bij de schriftelijke evaluaties bijzonder groot. Ze variëren van goed tot ondermaats. Enerzijds zijn ze behoorlijk opgemaakt in een op schoolniveau afgesproken format voor evaluaties, anderzijds zijn het slordig opgemaakte vragenblaadjes. Deze laatste missen zorgvuldigheid, zowel qua taal als instructietaal. Sommige vragen zijn niet relevant en in een aantal gevallen leerplanvreemd. De correcties zijn soms foutief en geregeld onnauwkeurig, ook voor wat taalfouten betreft. De op schoolniveau vastgelegde rubriek rond zelfevaluatie van de leerling, als laatste onderdeel bij schriftelijke evaluaties, is niet opgenomen.

Het geheel maakt dat de evaluatiepraktijk binnen deze lesgroepen geen kwaliteitsvolle schakel vormt binnen het onderwijsleerproces. Voor de lesgroepen alsook de ouders die met deze werkwijze van evalueren geconfronteerd worden, geven de behaalde resultaten geen juist beeld van de muzikale vorderingen van de individuele leerling. Dit resulteert voor deze lesgroepen in een evaluatiepraktijk die niet valide is. Deze vaststelling geeft aanleiding tot 'voldoet niet' voor muzikale opvoeding in de eerste graad.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De leerbegeleiding binnen het muziekonderwijs is nog niet grondig bestudeerd. Zo zijn de op schoolniveau vastgelegde afspraken rond het expliciet aansturen van het leren leren in alle vakken van de eerste graad, nog niet uitgewerkt voor muzikale opvoeding.

Verder is de leerondersteuning voor de muziekpraxis nu onduidelijk omdat deze niet geënt is op goed uitgebalanceerde leerlijnen voor het vocaal en instrumentaal musiceren.

Het muziekonderwijs verloopt voor de talrijke lesgroepen volledig parallel. De kans om de muziekles af te stemmen op de specifieke mogelijkheden van de verschillende lesgroepen, wordt weinig benut.

De muziekles is wel gevarieerd opgebouwd, zodat binnen eenzelfde les verschillende muzikale omgangsvormen aan de orde zijn. De interactie binnen de muziekles is behoorlijk en de leerlingen krijgen voldoende spreekkansen.

Leraargebonden is er aandacht voor innoverende muziekeducatie met onder meer het maken van klank- en beeldopnames, gekoppeld aan gesprek en reflectie over deze kunstzinnige activiteiten.

Uitrusting Het muzieklokaal is voldoende ruim, de akoestiek is degelijk en de minimale materiële leerplanvereisten zijn aanwezig. De school investeert met regelmaat om het aantal muziekinstrumenten uit te breiden en zo het musiceren in flexibele bezetting mee aan te moedigen. Het schoolmeubilair is goed qua ergonomie. De ICT-voorzieningen zijn aanwezig en worden goed benut. Ook de kwaliteit van de luidsprekers is goed.

Deskundigheidsbevordering De leraren volgen vakgerichte nascholing. De vakgroep vormt het platform voor vakoverleg en komt een aantal keer per schooljaar samen. Uit de verslaglegging blijkt dat het vakoverleg veelal handelt over organisatorische en praktische aspecten. Een aantal komt voor uit de recent structurele samenwerking met het Sint-Jozefsinstituut van Oostende.

Overleg De vakgroep zet echter te weinig in op collectieve leerplanstudie en op reflectie over het geboden muziekonderwijs. Daardoor is het rendement van de vakgroepwerking voor wat betreft de inhoud alsook de diepgang en de vitalisering van het muziekonderwijs, heel gering.

Vorming

3.1.1.5 Socio-economische initiatie (SEI) en wetenschappelijk werk (WW) in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009)

Voldoet niet

De gemeenschappelijke doelstellingen zijn onvoldoende aanwezig in het onderwijsaanbod. Onderzoekend leren en de dwarsverbindingen tussen socio-economische initiatie en wetenschappelijk werk komen onvoldoende aan bod. De evaluatie sluit onvoldoende aan bij het leerplanconcept dat op onderzoekend leren gericht is.

Onderwijsaanbod Voor SEI vraagt het leerplan dat leerlingen door onderzoekend leren kennis maken met een aantal maatschappelijke fenomenen waarmee de leerlingen geconfronteerd worden als individu, in het gezin en in de gemeenschap. Aan deze doelstelling wordt deels tegemoet gekomen door de didactische aanpak van de lessen die leerlingen activeren om zelf informatie te verwerken en de nodige verbanden te leggen om tot oplossingen te komen. Het gaat hierbij echter vaak om korte opdrachten, waarbij een aantal beoogde doelstellingen bij het onderzoekend leren – het onderscheiden van verschillende fasen bij onderzoek (MW 1), het uitvoeren van onderzoek en verzamelen van gegevens (MW 3), het verwoorden van de vaststellingen (MW 6), het formuleren van een hypothese en het construeren van een model (MW 7) – beperkt aan bod komen. Bij de projecten komen een aantal van deze doelstellingen impliciet aan bod, maar toch ligt het accent ook daar hoofdzakelijk op kennisverwerving. Lovenswaardig zijn de creatieve opdracht ‘marketing’ en de actualiteitsgerichte opdracht ‘verkiezingen’ en de integratie van actualiteit.

Voor WW is het aanbod onvolledig, onevenwichtig en niet op het juiste beheersingsniveau. Het aanbod vertrekt vanuit de inhoud van een aantal contexten en niet vanuit de gemeenschappelijke doelstellingen (in het bijzonder onderzoekend leren) en vanuit de doelen wetenschappelijk werk. Het beheersingsniveau is niet zoals het leerplan vraagt, omwille van een te geringe verschuiving van het ‘docerende’ naar het ‘zelf doen’, ‘zelf formuleren’, ‘zelf evalueren’. Door deze aanpak staat de overbrenging van kennis te centraal. Leerlingen zijn tijdens de lessen WW slechts in geringe mate actief bezig. Ze leren zich onvoldoende oriënteren op een probleem, creatief naar oplossingen zoeken en reflecteren.

Het leerplan vraagt om dwarsverbindingen te bouwen tussen SEI en WW via

twee kleine gemeenschappelijke projecten. Er is momenteel echter geen samenwerking of overleg tussen de collega's SEI en WW. Dit was er vroeger wel naar aanleiding van het project 'sport'. Nu organiseert elk vak afzonderlijk twee projecten waarbij de doelstellingen rond wederzijdse beïnvloeding van wetenschappelijke disciplines (MW 9) en de relatie tussen natuur- en menswetenschappen en de leefwereld van de leerlingen (MW 10) onvoldoende centraal staan. Hierdoor komen de kennismaking met de verschillende vakdisciplines en het oriënterend aspect onvoldoende voorop te staan.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Zowel voor SEI als WW bieden de leslokalen voldoende mogelijkheden tot projectie. Voor SEI zijn de leraren één lesuur per week vast ingeroosterd in een lokaal waar de leerlingen kunnen beschikken over negen computers. Hierdoor wordt het – afhankelijk van de grootte van de groepen – mogelijk om de leerlingen per twee te laten werken. Het minder centraal stellen van onderzoekend leren in WW laat zich ook voelen in het beleid voor de uitrusting. De infrastructuur en de beschikbare leermiddelen voldoen nipt. Het gebruik van ICT-leermiddelen blijft beperkt.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Voor SEI gebeurt de evaluatie hoofdzakelijk aan de hand van toetsen en examens. Die peilen naar kennis en toepassingsvaardigheden. De evaluatie is valide, betrouwbaar, transparant en representatief voor het grootste deel van de leerplandoelen. Het onderzoekend leren, waarbij het niet enkel mag gaan om productevaluatie, maar ook om evaluatie van het leerproces, komt onvoldoende aan bod. Voor WW is de evaluatie onvolledig, onevenwichtig en niet op het juiste beheersingsniveau. De vakgroep kiest voor gespreide evaluatie via taken (open boek) en toetsen (gesloten boek). Deze peilen overwegend naar kennis van de inhouden van de behandelde contexten. Hierdoor krijgt één van de vijf doelen wetenschappelijk werk (WW5) een te groot gewicht bij de evaluatie. Leerlingenpractica worden niet beoordeeld, waardoor er geen evaluatie is van de doelen wetenschappelijk werk (WW1-4). De doelen met betrekking tot onderzoekend leren komen sporadisch voor bij de taken en de toetsen. Leraren hebben door hun evaluatiepraktijk onvoldoende zicht op het leerproces van de leerlingen. De projecten maken geen deel uit van de evaluatie. Enkel de opdracht rond marketing komt deels tegemoet aan de verwachting op het vlak van procesevaluatie van onderzoekend leren (met ook aandacht voor zelf- en peerevaluatie). De (vak)attitudes (MW11 -15) komen niet voor in de evaluatiepraktijk van SEI en WW.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Voor SEI ondersteunen de leraren het leerproces door een goed uitgebalanceerd geheel van kleine toetsen om de basisinhouden te laten beheersen, afgewisseld met grotere herhalingstoetsen. Na deze toetsen is er steeds veel aandacht voor feedback. De leerlingen worden erop gewezen hoe zij de leerstof kunnen instuderen. De resultaten van de leerlingen geven aan dat ze hierdoor goed voorbereid zijn op de summatieve evaluatie via vier examens. Bij de lesopbouw is er enige, doch nog beperkte aandacht voor het leren schematiseren. Het cursusmateriaal voor WW ondersteunt de leerlingen voldoende voor de kennisgerichte aspecten. De school zorgt veelal voor kleine lesgroepen, waardoor de begeleiding van het leerproces mogelijk is.

Door de nog beperkte aandacht voor onderzoekend leren worden zowel voor SEI als WW kansen gemist om het eigen leren te leren reguleren. Voor bijkomende uitleg kunnen de leerlingen tijdens de middagpauze bij hun leraar terecht.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

Voor SEI worden voldoende inspanningen geleverd om de eigen deskundigheid verder te ontwikkelen. Er is een goede samenwerking tussen de leraren die het vak socio-economische initiatie verzorgen. Didactisch materiaal en toetsen worden uitgewisseld. Examens worden samen uitgewerkt.

Voor WW zijn de inspanningen om de eigen deskundigheid te ontwikkelen gering. De leraren hebben verschillende vakken in hun opdracht, waarvan WW slechts een klein deel van uitmaakt.

Overleg en samenwerking tussen de leraren SEI en WW bleef beperkt.

3.1.1.6 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)

Voldoet

De leerlingen bereiken voldoende de leerplandoelstellingen en eindtermen. De evaluatie is over het algemeen valide. De leermiddelen en uitrusting beantwoorden nipt aan de minimale materiële vereisten.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leerlingen komen via projecten voldoende in aanraking met alle toepassingsgebieden die het leerplan voorschrijft. De onderlinge integratie ervan is niet in alle projecten even sterk, maar over het algemeen voldoet ze. De leraren werken vakoverschrijdend aan de creatieve en artistieke afwerking van projecten, informatica en taal (Nederlands). Ook voor de algemene leerplandoelstellingen rond studiekeuze hebben de leraren voldoende oog.

In de meeste projecten komen het technische systeem en de interactie tussen de deelcomponenten duidelijk naar voor. De leraren proberen, conform de verwachtingen van het leerplan, een gelijke aandacht te hebben voor de dimensies 'hanteren' en 'duiden en begrijpen'. Door het samenspel van enerzijds sterk uitgewerkte projectbundels met evenwel veelal gesloten opdrachten die weinig onderzoek toelaten, en anderzijds de grootte van de klasgroepen lukt dit slechts gedeeltelijk. Een leerling die de materie niet begrijpt, kan immers volledig terugvallen op de projectbundels. De sterke visuele ondersteuning daarin laat projectvoortgang toe zonder dat de leerling de materie dient te doorzien.

De leraren werken eigen projecten uit bovenop het aangekochte leermateriaal. Deze zijn een waardevolle aanvulling en voorkomen een te sterke leerboekgerichtheid. Zowel in het zelfgemaakte als aangekochte materiaal ligt de nadruk niet steeds voldoende op de toepassing van de vijf stappen van het technisch proces (probleemstelling, ontwerpen, realiseren, in gebruik nemen en evalueren). Vooral de stappen probleemstelling en ontwerpen krijgen niet steeds de nodige aandacht. De combinatie hiervan met de sterk uitgewerkte projectbundels zorgt ervoor dat bij de doe-activiteiten de nadruk soms te veel ligt op het klassikaal uitvoeren van opdrachten. Het leren vertrekt dan niet vanuit een probleemstelling en ontwerpen. Leerlingenactiviteiten vormen onvoldoende het startpunt voor het onderzoekend leren hoewel het leerplan dit sterk aanraadt.

De leerlingen ontwikkelen hun technisch inzicht en handvaardigheden, maar de aanpak beperkt de kansen op de ontwikkeling van kwaliteitsvol onderzoekend leren, probleemoplossend denken en handelen.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

De school organiseert het vak in blokken van twee lesuren. Ze volgt de aanbeveling van het leerplan om de groepsgrootte te beperken tot twaalf à zestien leerlingen niet, waardoor het veilig en onderzoekend leren in gedrang komt.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De vakgroep zet in op gespreide evaluatie. Op het einde van elk project beoordelen de leraren zowel kennis, vaardigheden als attitudes. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat het leerplan nog niet centraal staat als referentiekader. De leraren vullen de evaluaties in het leerboek aan met zelfgemaakte opdrachten, maar al deze stukken richten zich te sterk op kennisreproductie. In het totaal van de evaluatie, met de projectevaluatie erbij, besteden de leraren voldoende aandacht aan de dimensies 'hanteren' en 'duiden', maar de dimensie 'begrijpen' krijgt onvoldoende aandacht.

De vraagstelling is helder geformuleerd, vertoont een duidelijke leerlijn en bevat meestal de puntenverdeling. Leerlingen weten goed wat van hen verwacht wordt, en hoe zij geëvalueerd worden.

Binnen de vakgroep is er een duidelijk verschil in de visie op evalueren. Zo worden de leerlingen van bepaalde klasgroepen actief betrokken bij het gehele evaluatieproces. Voor vaardigheden en attitudes, alsook de evaluatie zelf, vullen zij een zelfevaluatie in. De leraar maakt deze ook en bespreekt de resultaten met de leerlingen. Deze evaluatiewijze geeft aanleiding tot bijsturingen in het leerproces van de leerling. In andere groepen evalueert enkel de leraar de vaardigheden en attitudes van de leerlingen. Zij scoren op hun beurt via computer de evaluatiewijze van de leraar. De resultaten hiervan geven aanleiding tot bijsturing van de evaluatiepraktijk door de leraar. Er volgt weinig tot geen feedback naar de leerlingen, waardoor deze evaluatiewijze hun leerproces niet bijstuurt. Deze twee systemen hebben een verschillende impact op het leerproces van de leerlingen. De leraren tekenden nog geen gemeenschappelijk evaluatiesysteem uit waarin het leren van de leerling steeds centraal staat.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Door goed klasmanagement slagen de leraren erin om, ondanks hun grote lesgroepen, een rustige en gestructureerde leeromgeving te creëren. Deze grote lesgroepen hebben echter ook tot gevolg dat de leraar niet altijd individuele leerbegeleiding kan bieden, waardoor tekorten op het vlak van 'begrijpen' soms onopgemerkt blijven. De remediëring bij de uitgevoerde technieken en feedback over het gebruik van de persoonlijke beschermingsmiddelen is beperkt.

Ook in de leerbegeleiding blijkt een duidelijk visieverschil binnen de vakgroep. Zo krijgen bepaalde lesgroepen preventief een duidelijke methode aangereikt voor het voorbereiden/verwerken van theorie en probleemstellingen. De leraar verwacht dat alle leerlingen zich via deze methode voorbereiden op de lessen en evaluaties.

In andere lesgroepen wordt een zuiver curatieve en individuele aanpak gehanteerd. In geval van leerproblemen biedt de leraar een leerling dan studietips, -instrumenten en -methodes aan.

Ook hier is de vakgroep nog niet geland met een gemeenschappelijke aanpak waarin de leerling steeds centraal staat. Ze bereikten wel overeenstemming over het nuttig gebruik van kruiswoordraadsels in de evaluatie. Ze zien de kruiswoordraadsels daarbij als studiemotivator, om leerlingen aan te zetten het materiaal op voorhand te bekijken en als inleiding tot evaluaties met open boek. Hoewel de leraren deze kruiswoordraadsels zien als instrument in het

bevorderen van een goede studie-attitude, reflecteerden ze nog niet over hoe zwaar de punten erop meetellen in de resultaten van de leerlingen.

Op het vlak van leer- en werktempo maakt de vakgroep een duidelijk en gemotiveerd onderscheid tussen enerzijds leerlingen met belangstelling en aanleg voor techniek en anderzijds leerlingen die soms meer tijd nodig hebben. Leerlingen die extra tijd en/of instructie nodig hebben om hun projecten af te werken, kunnen hiervoor meermaals per week tijdens de pauzes terecht in het praktijklokaal. De leraren laten de leerlingen met belangstelling en aanleg voor techniek dan bewust niet toe, om te voorkomen dat er een competitiviteit ontstaat om als eerste klaar te zijn.

De leraren bieden snellere leerlingen verdieping aan, of zetten hen in voor peer tutoring (ondersteuning van andere leerlingen) om ze meer diepgang te laten ontwikkelen in hun leerproces.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De materiële uitrusting voldoet nipt voor de leerplanrealisatie. Ze biedt de leraren echter weinig pedagogisch comfort.

Het lokaal is statisch ingericht met verhoogde werkbanken in een klassieke frontale opstelling. Dit laat geen variatie in klasopstelling toe en beperkt de leraren op het vlak van werkvormen.

De beschikbare ruimte in het vaklokaal is beperkt in verhouding tot de grootte van de meeste klasgroepen, zodat actief leren in het gedrang komt.

Hoewel de school de voorgeschreven ICT-uitrusting aanbiedt, beperken de vele problemen de effectiviteit ervan.

Niet alle machines zijn voorzien van de vereiste beschermingsmiddelen, hoewel dit reeds meermaals gemeld werd aan directie en preventieadviseur.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep overlegt vooral informeel over zowel pedagogisch-didactische als organisatorische onderwerpen. Ze werd recentelijk uitgebreid met een techniekleraar van een andere school waarmee wordt samengewerkt. Dit kan de vakgroepwerking verrijken.

De vakgroep valt op met zijn open sfeer en zelfreflectie, waarin alle onderwerpen kritisch bediscussieerd kunnen worden.

Om in hun professioneel handelen te groeien, hospiteren de leraren regelmatig bij elkaar.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de wijze waarop verplichte controles worden uitgevoerd. Ook de rondgangen door de preventieadviseur gebeuren zeer frequent.

De school vertaalt de vaststellingen echter niet systematisch naar de instrumenten die de beheersing ervan regelen. Daardoor beheerst de school de tekorten waaraan ze moet werken onvoldoende. Dat belet haar om waakzaam te zijn voor ongunstige factoren en veranderingen in de omgeving waarin de lessen plaatsvinden en leerlingen worden begeleid.

Plannen zoals het globaal preventieplan (GPP) en jaaractieplan (JAP) zijn niet geconcretiseerd doordat verantwoordelijken, werkwijze, budget en timing ontbreken. Eerdere signalen van externen die de school hierop wezen, bleven zonder gevolg.

In de plannen GPP en JAP komen alle infrastructuur-, comfort- en verfraaiingswerken voor. Hierdoor kunnen deze plannen niet effectief inspelen op tekorten die specifiek zijn voor de school en kunnen ze niet efficiënt ingezet worden als instrumenten die de beheersing regelen. Kleinere tekorten kregen door het reactief vermogen van de preventieadviseur een oplossing, maar er zijn ook enkele ernstige en lang aanslepende tekorten. Uit de verslagen van externen blijkt dat ze meermaals werden opgemerkt, uit het onderzoek blijkt dat ze zonder enig gevolg bleven.

Deze vaststellingen leiden tot ernstige onzekerheid over de effectieve beheersing van de vastgestelde tekorten. Een planmatige, systematische en geconcretiseerde aanpak ontbreekt. Bovendien zijn er voor de tekorten die al lang aanslepen geen compenserende maatregelen die in afwachting van een oplossing ten gronde de situatie minimaal verbeteren en/of aantonen dat de school proactief handelt.

Er is slechts in geringe mate een cultuur waarbij elkeen op zijn niveau verantwoordelijkheid neemt. Noch de preventieadviseur noch het personeel heeft inspraak in het beleid inzake bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Uit de resultaten van beschikbare controles van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst, blijkt dat er meerdere tekorten werden opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid.

Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting niet opgelost. Wat moet verbeteren, is in de planning niet of niet concreet voorzien. We zien geen initiatieven vanuit een leerlinggericht veiligheidsbewustzijn om in afwachting van een oplossing ten gronde via organisatorische maatregelen en/of kleinere werken en/of sensibiliserende acties iets te ondernemen om de situatie minimaal te verbeteren. Deze vaststellingen leiden tot tekorten op het vlak van veiligheid.

Alle lesplaatsen werden tijdens de doorlichting bezocht. De vaststellingen in de beschikbare documenten van deskundigen, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte.

De school krijgt een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De school spoort met een gedeeltelijke systematiek de tekorten op en verbetert vooral kleine tekorten effectief. Wanneer de school de kwaliteit op het vlak van BVH consequent bewaakt, daadkrachtig en systematisch haar tekorten beheerst via het GPP en JAP en verbeteracties uitvoert, moet het mogelijk zijn op eigen kracht de tekorten aan de erkenningsvoorwaarde BVH binnen drie schooljaren weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respekteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respekteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	neen
Respekteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

- Doelgerichtheid** De gestructureerde leerbegeleiding is vanuit de werking gelijke onderwijskansen (GOK) in de school geïntroduceerd. Vooral het herhaaldelijk gekozen GOK-thema 'preventie en remediëring van leerachterstanden' voor de verschillende GOK-cycli is binnen de eerste graad de aanzet geweest voor een ruim aantal initiatieven als uitbouw van de leerbegeleiding. Deze zijn vooral geïmplementeerd vanuit de graadcoördinatie eerste graad en worden ook nu van daaruit verder gestimuleerd. Het zoeken naar een goed afgestemde leerbegeleiding voor de eerste graad heeft op termijn geleid tot het sensibiliseren van de bovenbouw om ook daar gestalte te geven aan een gestructureerde en bewuste leerbegeleiding.
- De school beschikt over een visie en structuur voor leerlingenbegeleiding. Deze focust overwegend op de socio-emotionele begeleiding. De uitwerking van de leerbegeleiding als dusdanig is niet expliciet verankerd in een collectief vastgelegde visie. Het bespreken en onderzoeken van de doelgerichtheid vormen wel onderwerp van overleg tussen de drie graadcoördinatoren in dialoog met de schoolleiding. Uit gesprekken en lectuur blijkt dat binnen dit overleg ruime aandacht gaat naar het reflecteren over het geheel van de leerbegeleiding. De school onderstreept het belang van de leraar als eerste bouwer aan leerbegeleiding. Het sensibiliseren en het daadwerkelijk opnemen van de leerbegeleiding door de individuele leraar ziet de school als een blijvende uitdaging.
- Ondersteuning** De ondersteuning voor leerbegeleiding is via tal van initiatieven, activiteiten en projecten uitgewerkt voor de drie graden. Een aantal initiatieven is ontstaan in de eerste graad en inmiddels doorgetrokken naar de bovenbouw. De school investeert voor bepaalde leerondersteunende initiatieven een aantal uren uit haar lesurenpakket, zoals de begeleide studiemomenten voor wiskunde, Frans, Latijn en Nederlands. In de eerste graad gebeurt de initiële leercoaching door de klastitularissen, met een uitgewerkt parcours leren leren.
- Ook in de eerste graad is gekozen voor toepassing van een leermethode in alle vakken. Deze toepassing gebeurt echter nog niet consequent voor elk vak. Er zijn ook contacten met het basisonderwijs om bepaalde werkvormen en vernieuwingen te leren kennen en zo de aansluiting met de eerste graad secundair onderwijs te verstevigen. Leerbegeleiding krijgt ook invulling via een mentoraat waarbij een aantal leerlingen van het zesde jaar leerondersteuning geven aan eerstejaars.
- In de bovenbouw zijn inzake leermotivatie een aantal inspirerende initiatieven uitgewerkt. Zo is er het project met hoogbegaafde leerlingen waarvoor de school een samenwerking aangaat met diverse externe diensten. Deze instanties zijn zorgvuldig geselecteerd. De individuele trajecten voor bissers in de derde graad zijn een inspirerend initiatief. Het is doordacht uitgewerkt en ondersteunt vooral de motivatie van de betrokken leerlingen. De communicatie met de betrokken ouders over deze initiatieven is degelijk.
- De leerbegeleiding als een wezenlijk onderdeel van het vakkenonderwijs kent in de bovenbouw nog een sterk leraargebonden invulling die varieert van kwaliteitsvol naar minimaal.

De school maakt behoorlijk werk van het studiekeuzetraject, vooral bedoeld voor de leerlingen in de scharnierjaren. Voorts heeft de school ook aanpassingen bij proefwerken uitgewerkt, bedoeld voor leerlingen met leerstoornissen. De school hecht groot belang aan haar aanbod van drie studiemomenten per schooldag. Deze worden georganiseerd in een aparte studiezaal voor elk leerjaar en zijn verankerd in het leven en de traditie van het college.

Professionalisering inzake leerbegeleiding is soms aan de orde op een pedagogische studiedag of tijdens personeelsvergaderingen. Een aantal leraren participeren aan gerichte nascholing, veelal in het kader van het verkennen, opstarten of verdiepen van een leerondersteunend initiatief.

Doeltreffendheid De opbrengst van de geboden ondersteuning wordt onder meer besproken tijdens de begeleidende klassenraden. Indien nodig worden de ouders gecontacteerd. De leerbegeleiding in de eerste graad wordt vanuit de graadcoördinatie gescreend en degelijk opgevolgd. Dit geeft dynamiek aan de verdere uitbouw van de leerbegeleiding.

De leerbegeleiding in de bovenbouw is een veelheid van goed gekozen initiatieven. Ze vormen nog geen solide blok omdat nog niet alle leraren de leerbegeleiding gelijkgericht benaderen. Voorts geeft de school aan dat de winstmeting van een aantal ondersteunende initiatieven moeilijk is en soms onmogelijk. De school noteert de inspanningen voor leerbegeleiding nog niet systematisch in het leerlingenvolgsysteem. Een en ander is het gevolg van de recente invoering van een nieuw digitaal schoolplatform.

Ontwikkeling De school heeft ten aanzien van de vorige schooldoorlichting een interessant parcours afgelegd voor leerbegeleiding. Ze is daarbij aanzienlijk geïnspireerd en geactiveerd vanuit de werking voor gelijke onderwijskansen. De graadcoördinatoren werken gezamenlijk en doordacht verder aan het verankeren van de leerbegeleiding in het curriculum. Het sensibiliseren van het leraarsteam blijft een belangrijk werkpunt om als school verder te groeien naar innoverend onderwijs waarbij leerbegeleiding en leerondersteuning onmisbare stimuli zijn.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft de laatste twee schooljaren verschillende aspecten van het evaluatiebeleid herbekeken en verfijnd. De afspraken werden recentelijk gebundeld in een beleidsdocument waaruit de visie van de school blijkt. Het accent wordt in de eerste plaats gelegd op de rol van de evaluatie als middel om na te gaan of de leerlingen de leerplandoelen bereiken om op deze basis een gemotiveerde beslissing te nemen over het attest en het advies. De organisatie van de evaluatie toont aan dat de school een progressieve groei naar zelfstandigheid nastreeft van de eerste naar de derde graad. Door middel van de beoordeling van de leerhouding wil de school verder haar visie op het belang van de ontwikkeling van een goede studiehouding concretiseren. Ook het belang van de rapportering over de leervorderingen van de leerlingen krijgt de nodige aandacht. De rol van de evaluatiepraktijk als strategie om het leerproces te ondersteunen komt minder expliciet tot uiting in de beleidsdocumenten, al wijst de praktijk op initiatieven in dat verband. Er is nog geen schoolbrede aanpak ontwikkeld voor de beoordeling van de specifieke eindtermen met inbegrip van de eindtermen in verband met de onderzoekscompetentie.

Ondersteuning De schoolleiding stuurt de evaluatiepraktijk aan via een aantal organisatorische afsprakenkaders vervat in het schoolreglement, de verslagen van vergaderingen en het recentelijk opgestelde beleidsdocument. Ze bestrijken aspecten zoals de frequentie van de toetsing en de rapportering, het aandeel van het dagelijks werk en de examens in het jaartotaal, de praktische organisatie van de examens en de commentaren op de rapporten. Het afsprakenkader regelt ook de te volgen procedures voor de attestering en deliberatie, de wijze waarop de leerlingen en hun ouders worden ingelicht over de studieresultaten en het gebruik van waarschuwingen en remediëring.

In de meeste vakken wordt een gemengd systeem examens en gespreide evaluatie gehanteerd. Voor een aantal vakken zijn er geen examens en verzamelen de leraren informatie over de leervorderingen door permanente observatie en/of gespreide toetsen en verwerkingsopdrachten. Elk vak heeft een gewogen aandeel in de totaliteit van de punten dat in verhouding staat tot het aantal lesuren per week. Van de eerste naar de derde graad wegen de examenresultaten progressief zwaarder door dan het dagelijks werk. In de tweede en de derde graad wijst de verhouding van het aandeel van de punten voor dagelijks werk en examens op een veeleer summatieve benadering van de leerlingenevaluatie. Uit de praktijk blijkt evenwel dat een aantal vakgroepen het persoonlijke werk van de leerlingen opwaarderen door de resultaten van een aantal opdrachten te verrekenen in het examencijfer of door een andere verhouding te hanteren (moderne talen: dagelijks werk 50% - examens 50%). De schoolleiding vertrouwt de inhoudelijke invulling van de evaluatie toe aan de vakgroepen. Ze worden aangemoedigd om het leerplanconcept te vertalen naar een concrete praktijk en om hierover afspraken te maken, zodat de gelijkgerichte aanpak wordt gewaarborgd.

De school stelt sinds dit schooljaar een nieuw elektronisch leerlingvolg- en rapportensysteem ter beschikking van het schoolteam. Via interne nascholingen werden leraren gericht opgeleid tot het efficiënt gebruik van het systeem.

Doeltreffendheid De beleidsinitiatieven om de kwaliteit van de evaluatie- en deliberatiepraktijk te optimaliseren hebben al een aantal positieve effecten. Ze zijn evenwel nog te recent om al volledig geïmplementeerd te zijn.

Op vakniveau is de kwaliteit van de evaluatie wisselend. Voor sommige vakken is de evaluatie voldoende representatief om het studiepeil van de leerlingen te kunnen beoordelen, voor andere vakken niet. In het algemeen is de afstemming van de evaluatie op het leerplanconcept voor verbetering vatbaar in alle doorgelichte vakken. Soms overheerst de reproductieve bevraging van de kennis en worden de vaardigheden te weinig geëvalueerd. In andere gevallen is de leerlingenbeoordeling niet evenwichtig genoeg afgestemd op de verschillende leerplancomponenten en op het gevraagde beheersingsniveau. De productevaluatie overheerst nog vaak en het proces heeft geen of een beperkt aandeel in de resultaten van de leerlingen. Ook de gelijkgerichte aanpak binnen de vakgroep met aandacht voor verticale samenhang, puntenverdeling en transparante criteria is nog niet altijd optimaal. Deze problemen hypothekeren de betrouwbaarheid van de leerlingenresultaten die aan de delibererende klassenraad worden voorgelegd. Het vormt een opdracht voor de vakgroepen om de leerplangerichtheid van de evaluatie verder bij te sturen.

De evaluatie geeft in het algemeen aanleiding tot een gedifferentieerde leerbegeleiding. De remediëring is evenwel vooral gericht op de kenniscomponent en minder op de vaardigheden.

De school heeft aandacht voor het communiceren van de leervorderingen en de studiehouding aan de leerlingen en aan hun ouders. De rapporten, de agenda en de oudercontacten zorgen voor een gepaste informatiedoorstroming. Voor het attituderapport werden de criteria goed gedefinieerd en de puntenschaal vereenvoudigd. De meeste leraren schrijven commentaren bij negatieve scores. Ouders kunnen de leervorderingen van hun kinderen voor het vakkenonderricht volgen via het elektronisch communicatieplatform. De vraag van de schoolleiding om bij tegenvallende resultaten voor het dagelijks werk in commentaar te voorzien wordt leraarafhankelijk ingevuld. In het algemeen bevatten de rapporten vooral vaststellende commentaren en weinig duiding bij de tekorten of voorstellen voor remediëring.

De delibererende klassenraden koppelen hun eindbeslissingen en adviezen aan meerdere elementen uit het leerlingendossier, zodat de deliberatie het sluitstuk vormt van het afgelegde leertraject. De deliberatie is gebaseerd op de vraag of de leerling voldoende de leerplandoelen heeft bereikt om met succes te kunnen volgen in het volgende leerjaar. Bij de vaststelling dat er veel B-attesten zijn in de eerste en tweede graad, werden voor wiskunde en Frans recentelijk criteria afgesproken om te bepalen wanneer een leerling slaagt en welk oriënteringsadvies wordt gegeven bij welke studieresultaten. Zo werkt men bijvoorbeeld in de eerste graad met het onderscheid basisleerstof en verdiepingsleerstof.

De notulen en de processen-verbaal voldoen aan de eisen van de regelgeving. De B- en C-attesten zijn voldoende onderbouwd. De motiveringen weerspiegelen echter nog te weinig het prospectieve karakter van de deliberatiepraktijk. Ze zijn meer gericht op de tekorten van de leerlingen dan op hun talenten. Vakleraren geven wel consequent duiding bij de tekorten. Op basis van een genomen steekproef werd vastgesteld dat voor een aantal leerlingen het syntheseblad met de motivering ontbrak. Vorig schooljaar werden 8 leerlingen bij overgang van het eerste leerjaar van de eerste graad naar het tweede leerjaar geclausuleerd voor de basisoptie Techniek-wetenschappen. Dit is een inbreuk tegen de regelgeving (SO 64, 10.2.1.1 en BVR 19/07/2002 bijlage 2).

Het aantal leerlingen dat niet geattesteerd wordt in juni is beperkt maar de uitgestelde beslissingen worden niet altijd kwaliteitsvol gemotiveerd. In het schoolreglement (p. 24) worden de wettelijke bepalingen rond het toekennen van uitgestelde beslissingen niet correct opgenomen: de zinssnede "Bijkomende proeven kunnen opgelegd worden (...) voor het wegwerken van onvoldoendes die de delibererende klassenraad aan het twijfelen hebben gebracht om een definitieve beslissing te nemen" strookt niet volledig met de bepalingen van de regelgeving die stelt dat de beslissing enkel kan worden uitgesteld in 'uitzonderlijke én individuele gevallen' (SO 64, art 10.1.4, 2°).

De analyse van de gegevens over attestering, doorstroming, schoolverlaters en resultaten in het vervolgonderwijs worden door de schoolleiding benut als opstap voor verbetertrajecten. In de vakgroepen is er wisselende aandacht voor zelfreflectie op basis van de leerlingenresultaten.

Ontwikkeling	De school heeft de laatste twee jaren ingezet op het optimaliseren van de evaluatiepraktijk. Een aantal aspecten werden bijgestuurd. Het betreft onder meer de deliberatiepraktijk, de frequentie van de examens, de attituderapporten en de ingebruikname van een nieuw elektronisch rapporteringssysteem. In het besluitvormingsproces werden de pedagogische raad en de vakgroepen nauw betrokken. De schoolleiding is zich ervan bewust dat er in een heel aantal vakgroepen een cultuurverandering noodzakelijk is om de evaluatiepraktijk beter af te stemmen op het leerplanconcept. Dit schooljaar werden er initiatieven genomen om de gezamenlijke doelgerichtheid in dat verband te vergroten en om de kwaliteitszorg in de vakgroepen op gang te brengen. Naar aanleiding van professionaliseringsinitiatieven, intervisie en zelfevaluatie hebben een aantal vakgroepen recentelijk hun evaluatiepraktijk bijgestuurd. De meeste vakgroepen hebben nood aan deskundigheidsontwikkeling in verband met de evaluatie. Een aantal vakgroepen heeft een beroep gedaan op de ondersteuning van de pedagogische begeleiding. De professionalisering wordt ondersteund door de schoolleiding en verdient verdere aansturing.
Inbreuk(en) op regelgeving	De regelgeving in verband met de clausulering van leerlingen na het eerste leerjaar van de eerste graad wordt niet gerespecteerd. (SO 64, 10.2.1.1 en BVR 19/07/2002 bijlage 2)

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De drie directieleden leiden de school en profileren zich elk binnen beheersdomeinen en/of pedagogische beleidsdomeinen. De beleidsbeslissingen worden grotendeels in onderling overleg genomen. Het personeels- en financieel beleid staan volledig los van de andere beleidsdomeinen. Dat werkt belemmerend voor een integrale beleidsvoering. De dwarsverbindingen tussen de beleidsdomeinen functioneren niet altijd optimaal, waardoor de slagkracht voor een sterk onderwijskundig beleid vermindert.

De pedagogische raad, de cel leerlingenbegeleiding en het middenkader, bestaande uit de algemene coördinator en de graadcoördinatoren, werken beleidsondersteunend. Voor het beleidsvoorbereidend werk kan de school rekenen op de vakgroepen. De studiemeesters functioneren als een barometer voor wat er leeft op de school en geven input bij de beleidsvoorbereiding. De decretaal verplichte overlegorganen functioneren conform de regelgeving. Ook leerlingen en ouders hebben participatiemogelijkheden. Voor een aantal beleidsdomeinen en diensten krijgt de school ondersteuning op het niveau van de scholengemeenschap en het schoolbestuur.

De laatste jaren kent de school een dalend leerlingenaantal. Het schoolbestuur werkt reeds een tijd aan een herstructurering om deze dalende trend om te buigen. Op basis van een structuurplan wil ze haar scholen en hun aanbod herschikken in twee campussen. Deze beweging is zich volop aan het voltrekken. De school is dit schooljaar ingebed in de campus centrum en dient als vestigingsplaats voor een aantal studierichtingen van de andere scholen (onder meer leerjaar 1B, basisopties Handel, Sociale en technische vorming en Techniek-wetenschappen. Hoe het structuurplan verder zal uitrollen, is onduidelijk en zorgt voor onzekerheid bij de schoolleiding en de personeelsleden. Dergelijke operatie zal immers gepaard gaan met personeelsbewegingen, infrastructurele ingrepen en integratie van verschillende schoolculturen. Ook binnen het personeelskorps zijn er cultuurverschillen en bestaat er geen eensgezindheid over waarheen de school moet evolueren. In deze veranderende context zullen de verdere uitbouw van een participatieve besluitvorming en een open communicatie primordiaal zijn.

Visieontwikkeling De school stelt in haar pedagogisch project de speerpunten onderwijzen, opvoeden en ondersteunen centraal. In de eerste graad is de herstructurering tot een brede middenschool een feit en zijn de speerpunten vertaald in leren leren, leren leven en leren kiezen. Hierrond werken (schooloverstijgende) vakgroepen wat reeds heeft geleid tot een grotere samenhang in de eerste graad.

Voor een aantal beleidsdomeinen ontwikkelen de advies- en inspraakorganen de krachtlijnen, daarna legt de schoolleiding deze vast. Beleidsprioriteiten ontstaan vanuit een nood (onder meer zorg voor en aanpassen van het curriculum) of vanuit evaluaties en analyses van het vorige werkjaar. Hierbij wordt het schoolwerkplan gehanteerd als dynamisch planningsdocument dat jaarlijks wordt geëvalueerd en bijgestuurd.

Bij sommige noden richt de school een ad-hoc werkgroep op. Zo werd een tijdje terug een werkgroep ICT-Plus in het leven geroepen om na te denken over de rol van ICT in het pedagogisch-didactisch proces. De school probeert haar ICT-beleid af te stemmen op de leerplannen en hiervoor in de nodige ondersteuning te voorzien via ICT-coördinatoren en ICT-investeringen. Ondanks deze inspanningen is er nog onvrede onder het personeel en de leerlingen omtrent de ICT-werking

op de school. De doorlichting leert ook dat de ICT-integratie in het onderwijs- en leerproces kan verbeteren en dat de meerwaarde van ICT in het pedagogisch- didactisch proces niet door iedereen wordt onderschreven.

Voor alle personeelsleden beschikt de school over eigen functiebeschrijvingen. Twee jaar terug zijn de functioneringsgesprekken formeel gestart. De impact hiervan op de onderwijskundige processen is niet transparant.

Besluitvorming Het directieteam, het middenkader en de pedagogische raad vormen de kern van de geordende schoolwerking. De meeste personeelsleden tonen veel inzet en getuigen van een grote school- en vakbetrokkenheid. Zij dragen ook bij tot de brede zorg die de school voor haar leerlingen realiseert.

De schoolleiding creëert kansen tot formele participatie bij de besluitvorming via de open vergaderingen van de pedagogische raad en de vakgroepen. De school heeft de laatste jaren geïnvesteerd in de aansturing en coördinatie van de vakgroepen. Hierdoor zijn een aantal onderwijskundige thema's meer op de voorgrond gekomen. Uit gesprekken, documentenstudie en erkenningsonderzoeken blijkt dat een aantal vakgroepen koploper zijn bij de omzetting van beleidsprioriteiten in de onderwijspraktijk. Bij andere lukt dit veel minder en is er slechts sprake van een voorzichtige aanzet tot onderwijskundige zelfreflectie (zie erkenningsonderzoeken). Ook via pedagogische werkdagen tracht de school interne professionalisering uit te bouwen.

De schoolleiding vertrouwt op de vakgroepen voor de opvolging van de leerplanrealisatie. De doorlichting leert dat de evaluatiepraktijk zowel op school- als op vakniveau een zwak ontwikkeld proces is. Het verder inhoudelijk versterken van het vak- en vakoverstijgend overleg met het oog op een volledige leerplanrealisatie blijft noodzakelijk.

Kwaliteitszorg De school heeft aandacht voor kwaliteitszorg. Zij verzamelt talrijke kwantitatieve gegevens en gebruikt ze voor het bepalen van beleidsprioriteiten in het schoolwerkplan.

Toch hanteert de school de dataverzameling nog weinig ter verbetering van de onderwijskundige processen tot op het vakniveau. Vaak is de ontbrekende schakel in de kwaliteitszorg de transfer naar de klasvloer. Een deel van de vakgroepen heeft onvoldoende de traditie om te reflecteren over de effecten van de eigen onderwijspraktijk. De schoolleiding neemt wel initiatieven om het kwaliteitsdenken op vakgroepniveau te stimuleren, onder meer door het aanreiken van sjablonen.

Het is onduidelijk hoe de resultaten van de functioneringsgesprekken, de opdrachtenverdeling en de analyse van de leerlingenresultaten gebruikt worden om de interne kwaliteitszorg verder uit te bouwen.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het brede aanbod aan algemeen vormende activiteiten.
- Het geordend schoolklimaat.
- De inzet van de meeste personeelsleden.
- De zorg voor de leerlingen en de vernieuwende initiatieven voor zittenblijvers en hoogbegaafde leerlingen.
- De aanpak van de preventieve leerbegeleiding in de eerste graad.
- De structurele curatieve leerbegeleiding van de leerlingen in alle graden.
- De aandacht voor de communicatie met ouders en leerlingen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De beleidsondersteunende rol van het middenkader en de pedagogische raad.
- De organisatie van de schoolwerking.
- De aandacht voor aansturing en coördinatie van een aantal onderwijskundige processen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het inhoudelijk versterken van het vak- en vakoverstijgend overleg met het oog op een volledige leerplanrealisatie.
- De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen.
- De ICT-integratie in het onderwijs- en leerproces.
-

Wat betreft het algemeen beleid

- Het participatief beleid en de communicatie verder uitbouwen.
- Het voeren van een integraal beleid met dwarsverbindingen tussen de processen.
- De dataverzameling hanteren ter verbetering van de onderwijskundige processen tot op het vakniveau.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor muzikale opvoeding in de eerste graad.
- De leerplanrealisatie voor wetenschappelijk werk en socio-economische initiatie in de basisoptie Moderne wetenschappen.
- De bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Wat betreft de regelgeving

- De formulering van de clausuleringen in geval van een B-attest in het eerste leerjaar van de eerste graad (1A).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	muzikale opvoeding	
Graad 1 Latijn	muzikale opvoeding	
Graad 1 Moderne wetenschappen	muzikale opvoeding	socio-economische initiatie, wetenschappelijk werk

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **20-03-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

De formulering van de clausuleringen in geval van een B-attest in het eerste leerjaar van de eerste graad (1A).

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **20-03-2018** opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Marjan MEULEWAETER de inspecteur-verslaggever	Greta MEES de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	